

RAČUNOVODSTVO
OSNOVNE STUDIJE

RAČUNOVODSTVO
STUDIJE MENADŽMENTA

UPRAVLJAČKO
RAČUNOVODSTVO

RAČUNOVODSTVO
TROŠKOVA

IZBORNI
PREDMETI

RAČUNOVODSTVO

VIII PREDAVANJE

RAČUNOVODSTVENI ASPEKT PRIMARNIH TROŠKOVA U FINANSIJSKOM KNJIGOVODSTVU (POJAM, ZNAČAJ...); TROŠKOVI MATERIJALA...NVR... TROŠKOVI ZARADA I NAKNADA ZARADA

Prof. dr Ana Lalević-Filipović

ZAPAMTITE!!!!

- **Utrošak** = naturalni izraz utrošenih elemenata rada (sati rada, sati korištenja mašina, kws, l vode ...)
- **Izdatak** = novčana i naturalna izdavanja uslovljena funkcionisanjem preduzeća (smanjenje novčanih sredstava iz blagajne ili tekućeg računa preduzeća)
- **Cijena koštanja** = $T_m + T_{sr} + T_{rs} + \text{izdaci}$ uslovljeni trošenjem elemenata reprodukcije
- **Rashod** = utrošci i izdaci koji jesu (nisu) uzrokovani ostvarivanjem poslovnog učinka (poslovni rashodi, kazne, penali, manjkovi, izdaci za financiranje, NV prodane robe ...)
- **Gubitak** = gubitak predmeta rada (u toku proizvodnje, uskladištenja, transporta), gubitak kao negativni poslovni rezultat

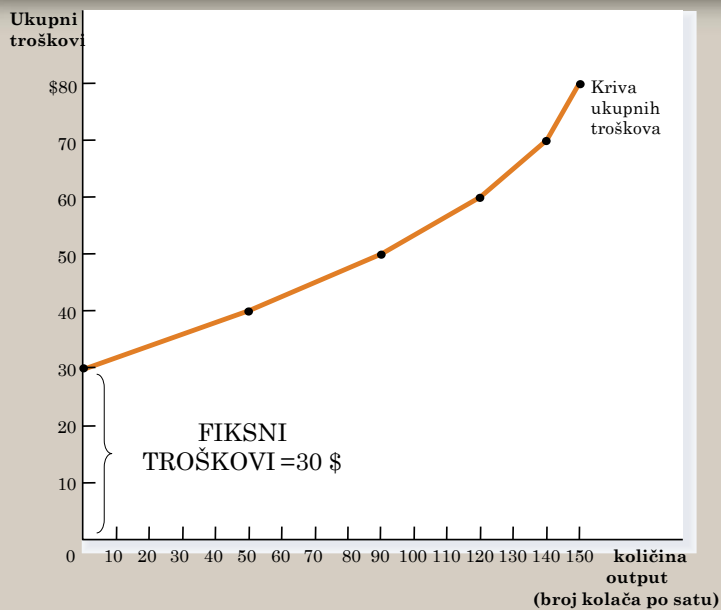
KLASIFIKACIJA TROŠKOVA

1. *Sa stanovišta PORIJEKLA:*
 - a. PRIMARNI - potiču iz okruženja preduzeća
 - b. SEKUNDARNI - potiču iz internih usluga u preduzeću
2. *Sa stanovišta SLOŽENOSTI:*
 - a. ELEMENTARNI (pojedinačni) - materijal, amortizacija, zarada
 - b. KOMPLEKSNI (složeni) - troškovi režije uprave
3. *Sa stanovišta REAGOVANJA NA PROMENE OBIMA PROIZV.*
 - a. FIKSNI - troškovi kapaciteta
 - b. VARIJABILNI - osnovni materijal
 - proporcionalni
 - progresivni
 - degresivni

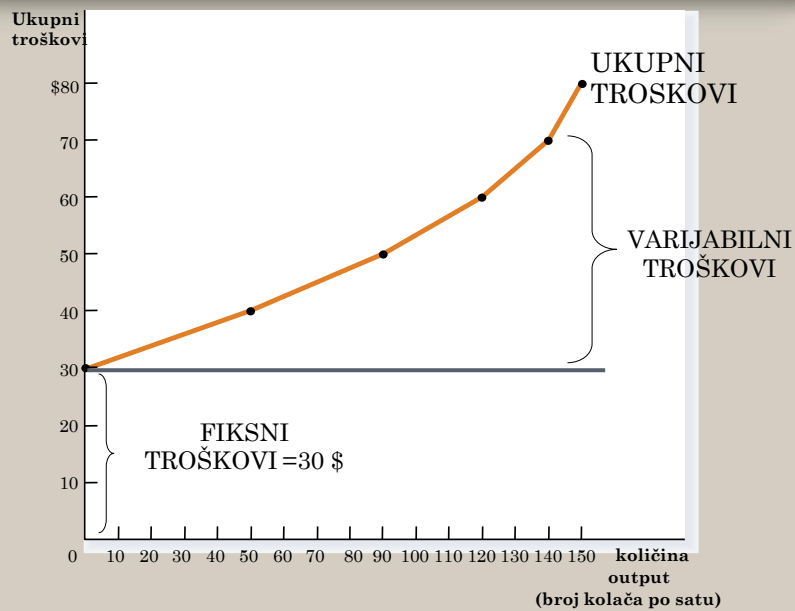
TROŠKOVI

Količina proizvoda po satu	Ukupni troškovi	Fiksni troškovi	Varijabil. troškovi	Prosječni fiksni troškovi	Prosječni varijabilni troškovi	Prosečni ukupjni troškovi	Marginalni (granični) trošak
Q	$TC = FC + VC$	FC	VC	$AFC = FC/Q$	$AVC = VC/Q$	$ATC = TC/Q$	$MC = \Delta TC/\Delta Q$
0	\$ 2.00	\$2.00	\$ 0.00	—	—	—	\$1.00
1	3.00	2.00	1.00	\$2.00	\$1.00	\$3.00	0.80
2	3.80	2.00	1.80	1.00	0.90	1.90	0.60
3	4.40	2.00	2.40	0.67	0.80	1.47	0.40
4	4.80	2.00	2.80	0.50	0.70	1.20	0.40
5	5.20	2.00	3.20	0.40	0.64	1.04	0.60
6	5.80	2.00	3.80	0.33	0.63	0.96	0.80
7	6.60	2.00	4.60	0.29	0.66	0.95	1.00
8	7.60	2.00	5.60	0.25	0.70	0.95	1.20
9	8.80	2.00	6.80	0.22	0.76	0.98	1.40
10	10.20	2.00	8.20	0.20	0.82	1.02	1.60
11	11.80	2.00	9.80	0.18	0.89	1.07	1.80
12	13.60	2.00	11.60	0.17	0.97	1.14	2.00
13	15.60	2.00	13.60	0.15	1.05	1.20	2.20
14	17.80	2.00	15.80	0.14	1.13	1.27	

TROŠKOVI

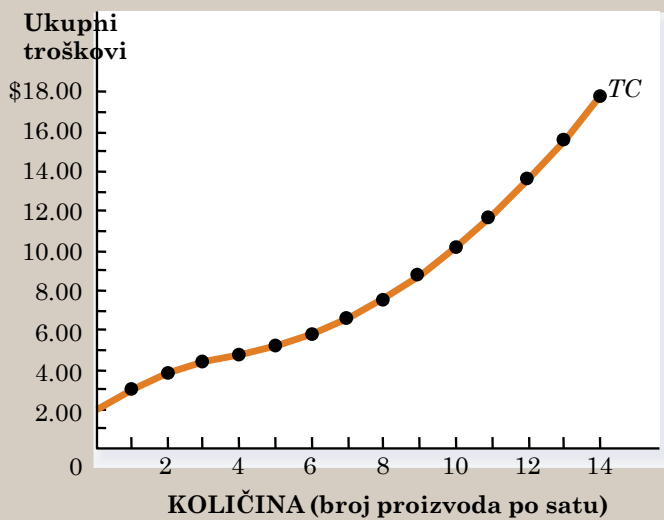

TROŠKOVI

UKUPNI TROŠKOVI

(a) UKUPNI TROŠKOVI

KLASIFIKACIJA TROŠKOVA

4. *Sa TEHNOLOŠKOG ASPEKTA PROIZVODNJE:*
 - a. TROŠKOVI IZRADE – neophodni
 - b. TROŠKOVI REŽIJE – obezbeđuju nesmetani tok proizvodnje

5. *Sa stanovišta ZAHJTJEVA ZA PLANIRANJEM:*
 - a. PLANIRANI TROŠKOVI
 - b. STVARNI TROŠKOVI

6. *Po načinu KNJIGOVODSTVENOG OBUHVATANJA:*
 - a. TROŠKOVI PO VRSTAMA
 - b. TROŠKOVI PO MESTIMA
 - c. TROŠKOVI PO NOSIOCIMA troškova

KLASIFIKACIJA TROŠKOVA

7. *Sa aspekta FUNKCIJE:*
 - a. Troškovi istraživanja
 - b. Troškovi nabavke
 - c. Troškovi proizvodnje
 - d. Troškovi prodaje
 - e. Troškovi finansiranja
 - f. Troškovi upravljanja

8. *Sa aspekta EKONOMSKE SADRŽINE:*
 - a. MATERIJALNI troškovi
 - b. Troškovi ZARADA
 - c. OSTALI troškovi

9. *Sa stanovišta RAČUNOVODSTVENOG IZVEŠTAVANJA:*
 - a. UKUPNI troškovi
 - b. PROSJEČNI troškovi
 - c. MARGINALNI troškovi

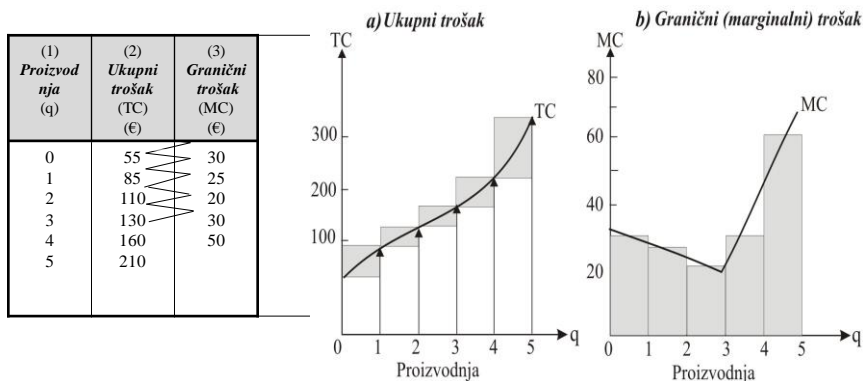
GRANIČNI TROŠAK

- **KRATKA NAPOMENA:**
- Marginalni (granični) trošak-prosječni (varijabilni) trošak dodatne jedinice proizvodnje...
- Primjer:
 - *Ukoliko fabrika "X" proizvodi 1.000 kom. Proizvoda "A", marginalni trošak je trošak koji bi nastao pri proizvodnji 1.001 komada (dodatnog 1.komada).*
 - *Ukoliko se pretpostavi da su Tf nepromijenjeni pri obimu proizvodnje od 1.000 i 1.001 komada, onda slijedi zaključak da marginalni trošak 1.001 komada sačinjava samo varijabilni trošak.*

GRANIČNI TROŠAK-GRAFIČKI PRIKAZ

- $tgr = \Delta VC / \Delta Q = \Delta TC / \Delta Q.$

PROSJEČNI TROŠKOVI (FIKSNI I VARIJABILNI)

1 Količina Q	2 Fiksni trošak FC	3 Varijabilni trošak VC	4 Ukupni trošak TC=FC+VC	5 Granični trošak po jedinici MC/LMC	6 Prosječni trošak po jedinici AC/LAC=TC/q	7 Prosječni fiksni trošak po jedinici AFC=FC/q	8 Prosječni varij. trošak po jedinici AVC=VC/q
	€	€	€	€	€	€	€
0	55	0	55	33	Neizmerno	Neizmerno	Neodređeno
1	55	30	85	30	85	55	30
2	55	55	110	27	55	27 1/2	27 1/2
3	55	75	130	25	43	18 1/3	25
4*	55	105	160	22	40	13 3/4	26 1/4
5	55	155	210	20	42	11	-
6	55	225	280	21	46 2/3	9	37 1/2
7	55	-	370	30	52 6/7	76/7	45
8	55	-	480	30	60	67/8	53 1/8
9	55	555	610	110	67 7/9	61/9	61 2/3
10	55	705	760	120	76	55/10	70 1/2

Svi troškovni pojmovi izvede se iz ukupnih troškova

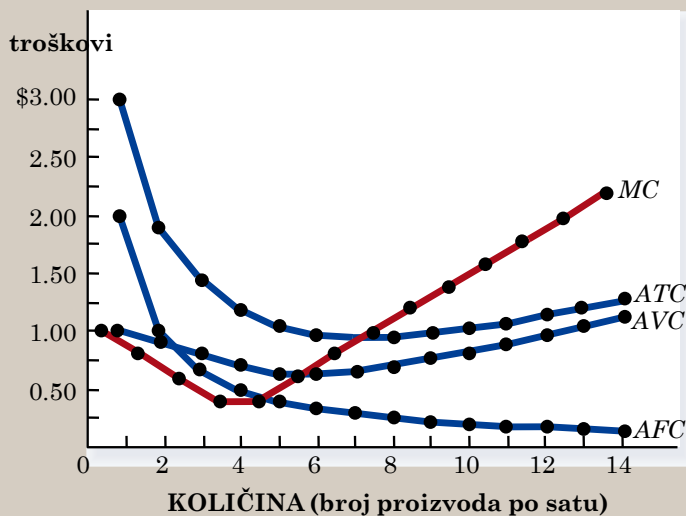
Sve različite troškovne pojmove možemo izvesti iz TC u koloni 4. Kolone 5 i 6 su najvažnije na koje se usredsređujemo: dodatni ili granični trošak računa se odbijanjem susednih redova. U koloni 6 obratite pažnju na tačku najmanjeg troška od 40 €, AC koji je ekvivalentan marginalnom trošku.

PROSJEČNI TROŠKOVI (FIKSNI I VARIJABILNI)

$$\text{PROSEČNI TROŠKOVI} = \frac{\text{UKUPNI TROŠKOVI}}{\text{KOLIČINA PROIZVODNJE}} = \frac{TC}{q} = AC.$$

GRANIČNI I PROSJEČNI TROŠKOVI

(b) MARGINALNI I PROSJEČNI TROŠKOVI

Copyright © 2004 South-Western

POPUNITE SLJEDEĆU TABELU....

Q	TFC	TVC	TC	AFC	AVC	AC	MC
0	120	-			-		
1		60					
2			200				
3					30		
4						56,25	
5						52	
6							70

Q – proizvedena količina
TFC – ukupni fiksni troškovi
TVC – ukupni varijabilni troškovi
TC – ukupni troškovi
AFC – prosječni fiksni trošak
AVC – prosječni varijabilni trošak
AC – prosječni (ukupni) trošak
MC – marginalni trošak

RJEŠENJE...

Q	TFC	TVC	TC	AFC	AVC	AC	MC
0	120	-	120	-	-	-	-
1	120	60	180	120	60	180	60
2	120	80	200	60	40	100	20
3	120	90	210	40	30	70	10
4	120	105	225	30	26,25	56,25	15
5	120	140	260	24	28	52	35
6	120	210	330	20	35	55	70

DA LI MOŽETE ZA SVAKU OD OVIH RIJEČI DA NAĐETE PO DVA IZRAZA PRIBLIŽNO ISTOG ZNAČENJA?

1. Neto vrijednost
2. Vrednovanje
3. Obrt
4. Profitabilnost
5. Kupci
6. Dobavljači
7. Zalihe
8. Razlika u cijeni
9. Zajam
10. Sniženje cijena
11. Knjigovođa
12. Marginalni troškovi

1. Neto aktiva, neto imovina
2. procjenjivanje, bilansiranje
3. promet, prodaja
4. uspješnost, rentabilnost
5. dužnici, nabavljači
6. dužnici, prodavci
7. roba, asortiman
8. marža, rabat
9. kredit, dug
10. Redukcija cijena, popusti u cijeni
11. kontista, notar
12. Dodatni troškovi, granični troškovi

ZADATAK I RJEŠENJE...

- Analizirajte date podatke i na bazi njih zaključite da li kompanija „X“ stvara profit ili gubitak u svom poslovanju. Odredite koliko i kako svaki proizvod utiče na rezultat poslovanja. Koliki su ukupni prihodi, a koliko iznose ukupni rashodi kompanije „X“.

Proizvod	Količina	Cijena (eur)	Trošak po jedinici (eur)
A	400	16	15
B	2.000	5	7
C	300	120	115
D	1.000	200	198

Rješenje:

Proizvod A: $(400 \times 16) - (400 \times 15) = 6.400 - 6.000 = + 400$

Proizvod B: $(2.000 \times 5) - (2.000 \times 7) = 10.000 - 14.000 = - 4.000$

Proizvod C: $(300 \times 120) - (300 \times 115) = 36.000 - 34.500 = + 1.500$

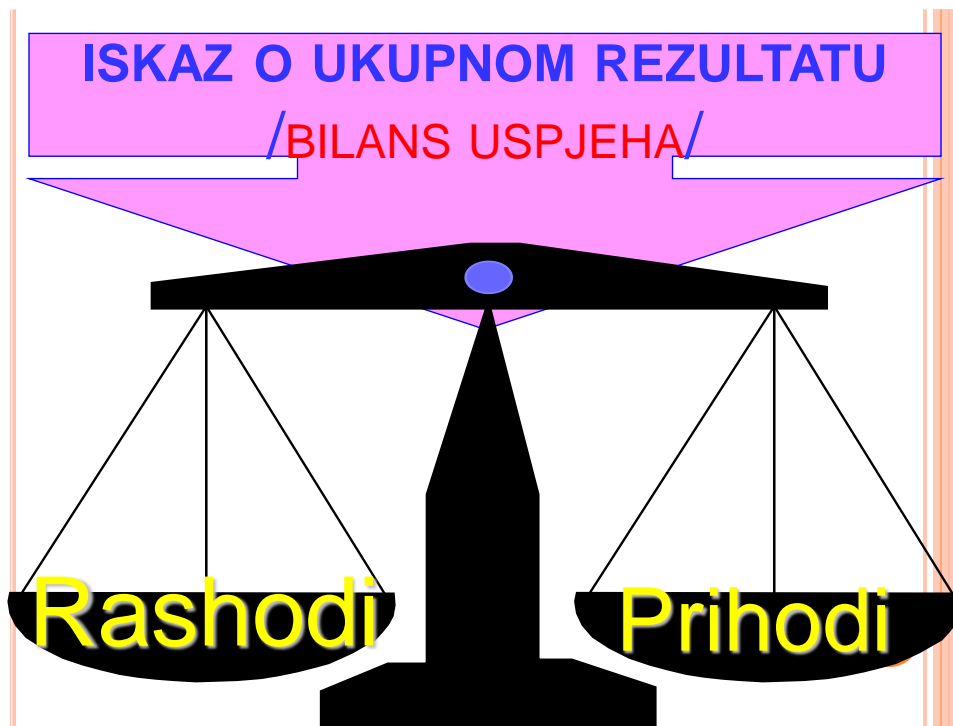
Proizvod D: $(1.000 \times 200) - (1.000 \times 198) = 200.000 - 198.000 = 2.000$

Profit/gubitak na nivou preduzeća = $400 - 4.000 + 1.500 + 2.000 = - 100$

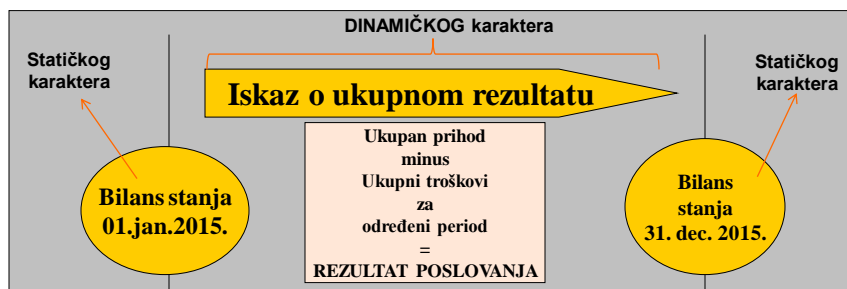
Ukupan prihod = $6.400 + 10.000 + 36.000 + 200.000 = 252.400$

Ukupan rashod = $6.000 + 14.000 + 34.500 + 198.000 = 252.500$

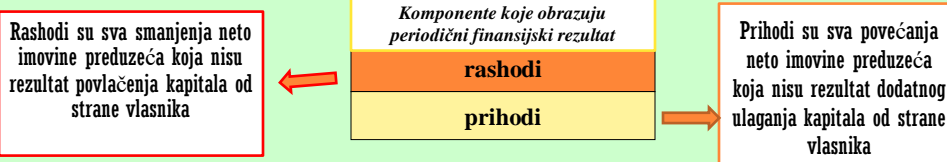
PODSJETIMO SE...

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATA /BILANS USPJEHA/

- *Iskaz o ukupnom rezultatu veže se sa vremenskim periodom između 01.01 2015. godine i 31. 12. 2015. godine, i za taj vremenski period treba da pokaže da li je preduzeće pozitivno ili negativno poslovalo!*
- *Kada preduzeće nastavlja poslovanje 1.januara 2016.godine, računi koji obrazuju ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU iz 2015.godine "ne postoje", tj."ugašeni su", jer se utvrđeni rezultat prenio na račun neraspoređeni dobitak tekuće godine (u slučaju dobitka) ili gubitak tekuće godine (u slučaju gubitka).*
- *U 2016.godini nastaju novi prihodi i rashodi koji obrazuju BU za 2016.godinu*
- Ukupni troškovi su postavljeni nasuprot ukupnog prihoda u tom periodu i na taj način se dobija **rezultat poslovanja.**

NAPOMENA!

BILANS uspjeha- **ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU** prikazuje promjene ekonomskih kategorija u određenom periodu (npr.od 01.01.2016 do 31.12.2016.god.) pa je stoga dinamičkog karaktera

RASHODI-KLASA 5

POJAM...

- **MRS** “smanjenje ekonomske koristi tokom određenog obračunskog perioda u obliku **odliva ili umanjenja imovine** ili **nastankom obaveza** koje imaju za rezultat smanjenje akcijskog kapitala, koje nije ono smanjenje koje se odnosi na raspodjele učesnicima u akcijskom kapitalu”
- Za razliku od troškova, rashodi obuhvataju sve odlive vrijednosti koji se odnose na onaj vremenski period za koji se obračunava rezultat: smanjenje odgovarajućih računa aktive i povećanje obaveza.

PODJELA...

- **KRITERIJUM:redovnost javljanja:**
 - **REDOVNI RASHODI** -nastaju obavljanjem uobičajene poslovne aktivnosti
 - **POSLOVNI RASHODI;**
 - Nastaju uobičajeno stvaranjem učinaka...
 - **FINANSIJSKI RASHODI;**
 - Nastaju korišćenjem (najčešće) tuđih imovinskih sredstava;
 - **OSTALI RASHODI;**
 - Nastaju usljed pojave gubitaka npr.pri prodaju imovine, materijala...
 - **“VANREDNI RASHODI”-javljaju se povremeno, iznenada...**
 - **MRS ne poznaje ovu kategoriju rashoda**

NA KOM SE RAČUNU EVIDENTIRA I KAKO SE OBRAČUNAVA TROŠAK MATERIJALA?

Nastanak troška materijala tokom određenog iskaznog perioda

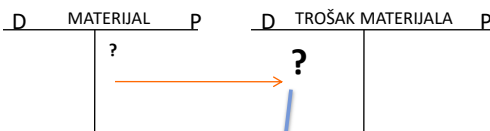
Eventualno smanjenje troška materijala tokom određenog iskaznog perioda

D **51 TROŠAK MATERIJALA** P

TROŠAK MATERIJALA

$$Um * ncm = Tm \leftarrow \text{OBRAČUN}$$

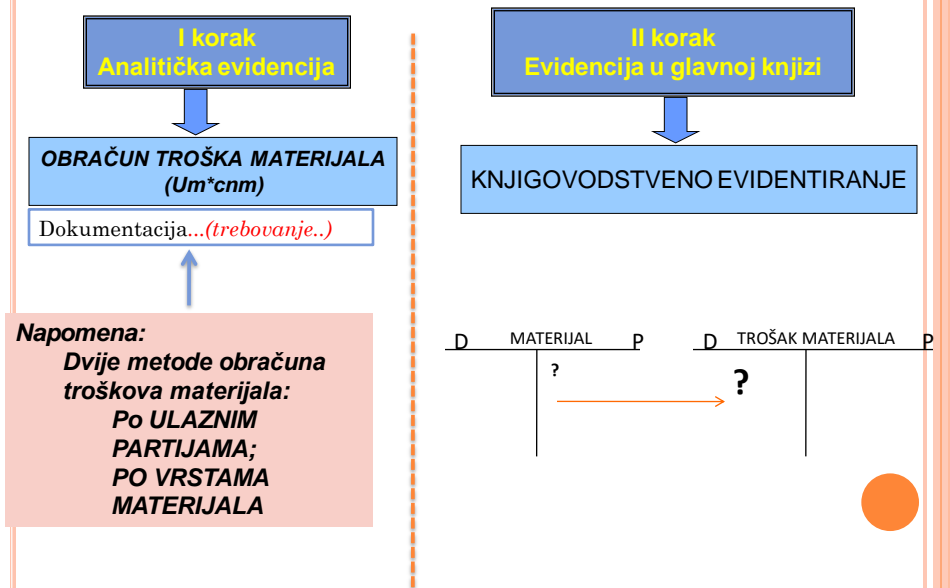
OBRAČUN I KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE TROŠKOVA MATERIJALA

problem utvrđivanje realne vrijednosti T_m ;

- STVARNIM NABAVNIM VRIJEDNOSTIMA;
- DNEVNIM CIJENAMA;
- PLANSKIM NABAVNIM CIJENAMA...

POSTUPAK PRI OBRAČUNU I KNJIŽENJU TROŠKA MATERIJALA PO NV

EVIDENCIJA MATERIJALA PO VRSTAMA MATERIJALA

Npr. ukoliko bi se **BRAŠNO TIP 500** u toku jednog obračunskog perioda nabavilo tri puta i to:

- 1.000 kg po nabavnoj cijeni 2€/kg - 01. 01. 2010. godine,
- 500 kg po nabavnoj cijeni 3€/kg - 20. 01. 2010. godine,
- 1.500 kg po nabavnoj cijeni 3,5€/kg - 15. 02. 2010. godine.

Evidencija u analitičkom knjigovodstvu

BRAŠNO TIP 500

(1) 01.01	1.000x2=2.000	
(2) 20.01	500x3=1.500	
(3) 15.02	1.500x3,5=5.250	
	3.000	8.750

Pretpostavimo da je prema trebovanju materijala *izdato 500kg brašna*. Po kojoj cijeni vršiti obračun troškova materijala? Izvršiti *potrebno knjiženje!*

- ✓ Na jednom analitičkom računu se evidentiraju sve nabavke za određenu vrstu materijala!
- ✓ **PROBLEM: izbor ne!**
- *metode vrednovanja utrošenog materijala:*
 - *Fifo metod* (first in - first out);
 - *Lifo metoda* (last in-first out);
 - *Metod PC*

Naš Zakon (Zakon o porezu na db) priznaje Tm koji su obračunati po PC

EVIDENCIJA MATERIJALA PO VRSTAMA MATERIJALA -FIFO METOD-

- **Fifo metod**
(*first in - first out*)-prva ulazna cijene se koristi kao prva izlazna

Evidencija u analitičkom knjigovodstvu

BRAŠNO		
(1) 01.01	1.000x2=2.000	
(2) 15.01	500x3=1.500	
(3) 15.02	1.500x3,5=5.250	
3.000	8.750	FIFO

$500 \times 2 = 1.000$

Pretpostavimo da je prema trebovanju materijala izdato 500kg brašna. Po kojoj cijeni vršiti obračun troškova materijala? Izvršiti potrebno knjiženje!

Evidencija u glavnoj knjizi

D	MATERIJAL	P	D	TROŠAK	MATERIJAL	P
	1.000 (1		1) 1.000			
	→					

EVIDENCIJA MATERIJALA PO VRSTAMA MATERIJALA -FIFO METOD- (II MOGUĆNOST...)

- **Fifo metod**
(*first in - first out*)-prva ulazna cijene se koristi kao prva izlazna

Evidencija u analitičkom knjigovodstvu

BRAŠNO		
(1) 01.01	1.000x2=2.000	
(2) 15.01	500x3=1.500	
(3) 15.02	1.500x3,5=5.250	
3.000	8.750	FIFO

$1000 \times 2 = 2.000$
 $500 \times 3 = 1.500$
 $500 \times 3,5 = 1.750$

5.250

Pretpostavimo da je prema trebovanju materijala izdato 2.000kg brašna. Koliko iznosi trošak materijala? Izvršiti potrebno knjiženje!

D	MATERIJAL	P	D	TROŠAK	MATERIJAL	P
	5.250 (1		1) 5.250			
	→					

EVIDENCIJA MATERIJALA PO VRSTAMA MATERIJALA -LIFO METOD-

- **Lifo metod**
(*last in - first out*)-posljednja ulazna cijene se koristi kao prva izlazna

Evidencija u analitičkom knjigovodstvu

BRAŠNO		
(1) 01.01	1.000x2=2.000	← 500 x 3,5=1.750 LIFO
(2) 15.01	500x3=1.500	
(3) 15.02	1.500x3,5=5.250	
	3.000	8.750

Pretpostavimo da je prema trebovanju materijala izdato 500kg brašna. Po kojoj cijeni vršiti obračun troškova materijala? Izvršiti potrebno knjiženje!

D	MATERIJAL	P	D	TROŠAK	MATERIJAL	P
		1.750 (1)	1) 1.750			

EVIDENCIJA MATERIJALA PO VRSTAMA MATERIJALA -PROSJEČNA CIJENA-

- **PROSJEČNA CIJENA;**

Evidencija u analitičkom knjigovodstvu

BRAŠNO		
(1) 01.01	1.000x2=2.000	← 500 x 2,91=1.458,3 PC
(2) 15.01	500x3=1.500	
(3) 15.02	1.500x3,5=5.250	
	3.000	8.750

$$PNC = \frac{\text{vrijednost zaliha}}{\text{nabavljena Q}}$$

$$PNC = \frac{8.750}{3.000} = 2,91$$

Napomena!

Nakon svake nabavke ili izdavanja materijala neophodno je utvrditi **novu PC**

Pretpostavimo da je prema trebovanju materijala izdato 500kg brašna. Po kojoj cijeni vršiti obračun troškova materijala? Izvršiti potrebno knjiženje!

D	MATERIJAL	P	D	TROŠAK	MATERIJAL	P
		1.458,3 (1)	1) 1.458,3			

NAPOMENA!!!

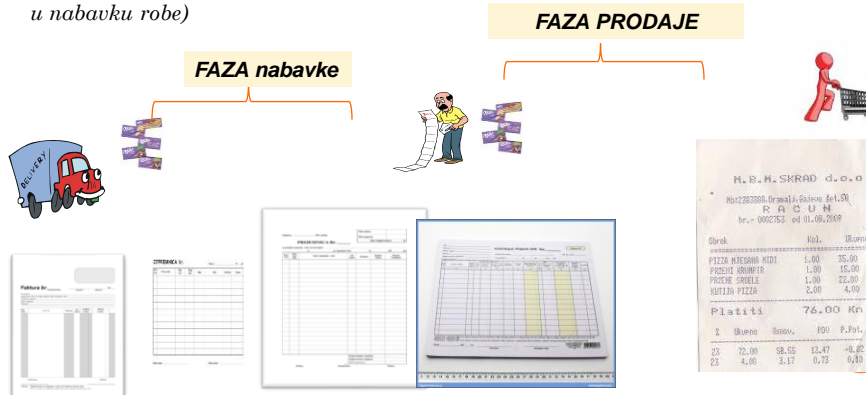
- Rukovodstvo pravnog lica treba da utvrdi – izabere metod obračuna izlaza zaliha po kojem će vršiti obračun troškova materijala i **to unese u svoje računovodstvene politike i objelodani.**
- Prema MRS-2 Zalihe, pravno lice treba da koristi istu metodu za obračun izlaza zaliha za sve zalihe slične vrste ili namjene, dok je za zalihe različite vrste ili namjene opravdana primjena različitih metoda za utvrđivanje troška.
- **Jednom odabrana metoda se mora koristiti u najmanje jednom obračunskom periodu.**

NABAVNA VRIJEDNOST REALIZOVANE ROBE (*NVRR*)

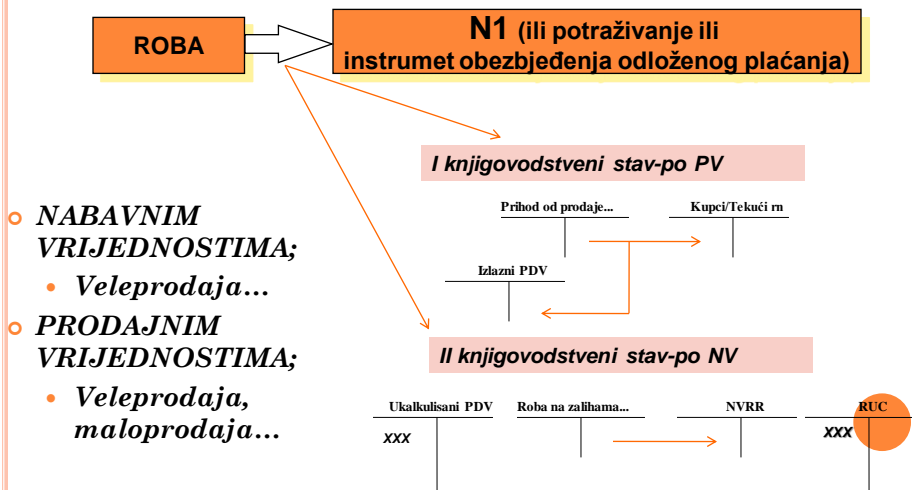
NVRR-poslovni rashod koji nastaje prodajom robe kod trgovinskog preduzeća.

Napomena: Pored troškova prodate robe (*NVRR*), trgovinska preduzeća imaju i druge troškove, odnosno redovne troškove poslovanja...

Iz ostvarene RUC, trgovinska preduzeća moraju pokriti sve troškove poslovanja da bi ostvarila dobitak... (odnosno, pored pomenutih troškova treba da se pokriju i ulaganja u nabavku robe)

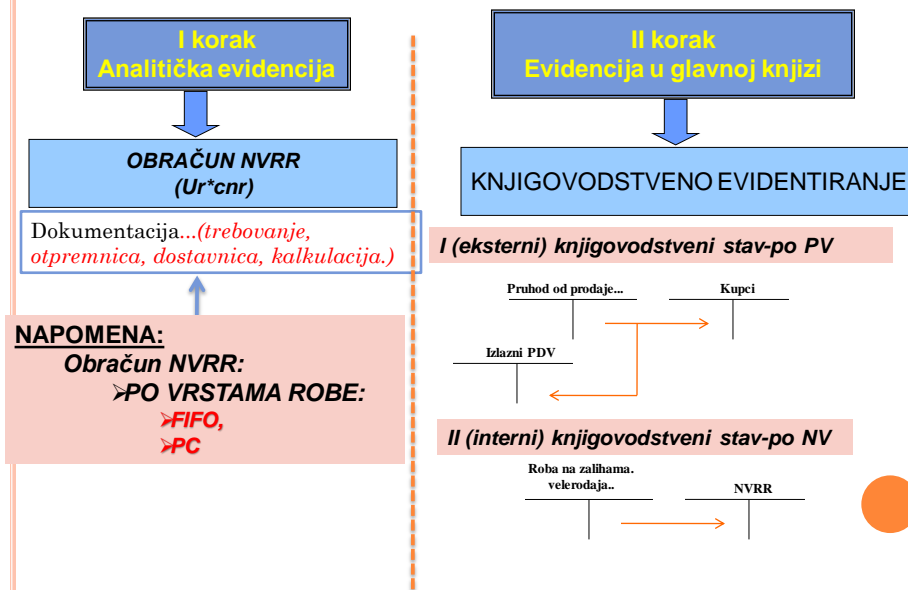
OBRAČUN I KNJIGOVODSTVENO OBUHVATANJE **NVRR**

NAPOMENA!

- **Isknjižavanje** robe pri prodaji se **uvijek vrši** po onim **cijenama** po kojima je ta roba bila evidentirana **pri nabavci!**

POSTUPAK PRI OBRAČUNU I KNJIŽENJU **NVRR** UKOLIKO JE ROBA PRETHODNO EVIDENTIRANA PO NV (VELEPRODAJA)

NAPOMENA!

- kada je riječ o evidenciji robe *po vrstama*, javlja se problem izbora nabavne cijene, tako da se u obračunu NVRR može koristiti jedan od naprijed opisanih metoda: *FIFO*, *metod prosječne (ponderisane) cijene*, *specifične identifikacije* i u posebnim slučajevima *metod prodaje na malo*.
- **Napomena:** U ovom dijelu nećemo pojašnjavati karakteristike pojedinih metoda za obračun izdate, odnosno prodane robe iz trgovinskih preduzeća iz razloga što su bile predmet detaljnije elaboracije kod troškova materijala. Ovo iz razloga, što materijal kao i roba pripadaju zalihama (klasa 1), što znači da podliježu primjeni istih metoda obračuna. U dijelu gdje postoje razlike i gdje ocijenimo da je opravdano, uradićemo detaljnije pojašnjenje, pa stoga u nastavku kod NVRR kao poslovnog rashoda koji se javlja kod trgovinskih preduzeća, fokus će biti stavljen na knjiženje.

PRIMJER BR. 1...

- PS na računu roba je 10.000 eura.
- Prodato je 500 komada robe A, tako da faktura koja je ispostavljena kupcu glasi na iznos od (po 30€/komadu) 15.000€ i PDV se obračunava po stopi od 21%. Uraditi zbirnu kalkulaciju
 1. Izvršiti potrebna knjiženja!

	KALKULACIJA	IZNOS
1	Vrijednost robe bez PDV-a (500*30)	15.000
2	Porez 19% (15.000*21%)	3.150
	UKUPNO sa PDV-om	18.150

- Knjiženje na računima glavne knjige

I knjigovodstveni stav-po PV

D	IZLAZNI PDV	P	D	Prihod od prodaje robe u ve.	P	D	KUPCI	P
	3.150 (1)			15.000 (1)		1) 18.150		

II knjigovodstveni stav-po NV

D	NVRR	P	D	ROBA u veleprodaji	P
1) 10.000			ps) 10.000	10.000 (1)	

NAPOMENE U VEZI OBRAČUNA I KNJIŽENJA NVRR UKOLIKO JE ROBA PRETHODNO EVIDENTIRANA PO PV U VELEPRODAJI

○ I SLUČAJ:

- PRODAJA CJELOKUPNIH ZALIHA
- $NVRR = PV - RUC$

D	Razlika u cijeni	P
	Realizovana razlika u cijeni	Ukalkulisana (obračunata) razlika u cijeni
	↓	↓
	Pri prodaji robe	Pri nabavci robe

○ II SLUČAJ:

- PRODAJA JEDNOG DIJELA ZALIHA
- $PV - SDRUC = NVRR$
 - treba utvrditi srazmjerni dio razlike u cijeni- odnosno realizovani prihod koji se odnosi na dio zaliha robe koji je prodat:

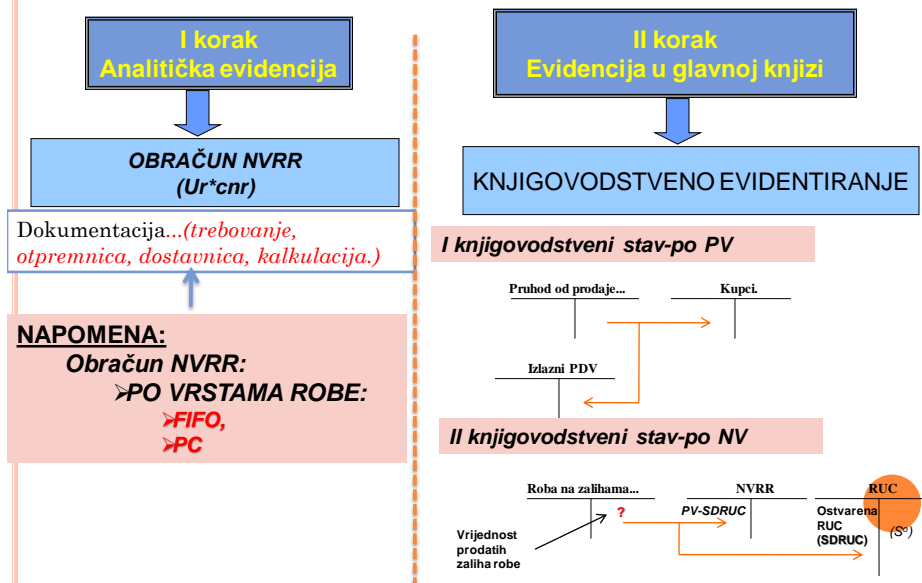
$$SDRUC = \frac{\text{Vrijednost prodane robe po PC} * S^0 \text{ računa RUC}}{\text{Vrijednost zaliha robe po PC}}$$

- Evidentira se na **dugovnoj strani RUC**

NAPOMENA!

- **Konto NVRR se uvijek zadužuje za visinu nabavne vrijednosti (FV+ZTN)**
- **Pri prodaji robe, vlasnik trgovinskog preduzeća može utvrditi zaradu (realizovanu) tako što od Prihoda od prodaje oduzme Poslovne rashode (konto NVRR);**

POSTUPAK PRI OBRAČUNU I KNJIŽENJU **NVRR** UKOLIKO JE ROBA PRETHODNO EVIDENTIRANA PO PV U VELEPRODAJI

PRIMJER BR.1...

- PS na rn Roba je 15.000, PS na rn RUC je 1.000.
- 1) Prodato je 500 komada robe A (pc je 24€/kom), tako da faktura koja je ispostavljena kupcu glasi na iznos od 12.000€ i PDV se obračunava po stopi od 21%. Uraditi zbirnu kalkulaciju
 - Izvršiti potrebna knjiženja!

KALKULACIJA		IZNOS
1	Vrijednost robe bez PDV-a (500*24)	12.000
2	Porez 21%	3.150
UKUPNO sa PDV-om (potraživanja od kupaca)		15.150

- Knjiženje na računima glavne knjige

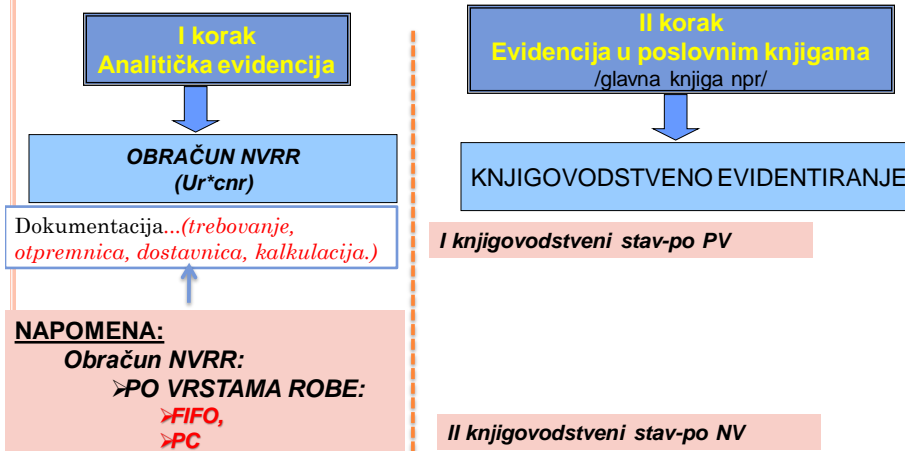
I knjigovodstveni stav-po PV

D	IZLAZNI PDV	P	D	Prihod od prodaje	P	D	KUPCI	P
	3.150(1)			12.000 (1)		1)	15.150	

II knjigovodstveni stav-po NV

Roba u veleprodaji		NVR		RUC veleprodaja	
D	P	D	P	D	P
PS) 15.000	12.000 (1a)	1a) 11.200		1a) 800	1.000 (PS)
	Vrijednost prodanih zaliha robe	12.000-800		$\frac{12.000 \times 1.000}{15.000} = 800$	

PRODAJA ROBE U MALOPRODAJI (KOJA JE PRETHODNO BILA VOĐENA PO PV+UKALKULISANI PDV)

I I II KNJIGOVODSTVENI STAV

D Ukalkulisani PDV P		D RAZLIKA U CIJENI u maloprodaji P		D ROBA u maloprodaji P	
1a) X UPDV	X (Ps)	1a) X RUC	X (ps)	PS) X	X1 (1a)
$\frac{VPR u mal.*S na UPDV}{VR po PC}$		$\frac{VPR u mal.*S na RUC}{VR po PC}$			
			D NVRR P		
			1a) PV-X UPDV-X RUC		

- Prodali smo robe "A" u vrijednosti od ?€.

I knjigovodstveni stav-po PV

D IZLAZNI PDV P	D Prihod od prodaje P	D KUPCI P
17,35% PV (1)	PV-PDV (1)	1) PV+PDV

NAPOMENA!

- Pazar od prodane robe koji se svaki dan uplaćuje na tekući račun sadrži vrijednost prodane robe, ostvarenu RUC i iznos obračunatog PDV-a.
- Stoga je **NEOPHODNO DA SE IZ PRIHODA OD PRODAJE ISKLJUČI IZNOS OBRAČUNATOG PDV-a** i iskaže na odgovarajućem računu!
- Obračunati iznos PDV-a se ne uključuje u UP, već se naplaćuje od kupca...

PRIMJER...

- Dobavljač je isporučio trgovini ma malo 300 komada proizvoda "A" po cijeni od 50€ (bez PDV-a).
 - Dobavljač je ispostavio fakturu br:7/19.

	Faktura br.7/19	IZNOS
1.	300*50	15.000
2.	Porez 19%	3.150
	<i>Obaveza prema dobavljaču</i>	18.150

- Razlika u cijeni od 20% (marža).
 - Uraditi kalkulaciju PV?

1.	NV bez PDV-a	15.000
2.	RUC (20%)	3.000
3.	PV (1+2)	18.000
4.	PDV (21%*3)	3.780
	Maloprodajna vrijednost (sa PDV-om) (3+4)	21.780

RJEŠENJE...

II knjigovodstveni stav-po NV

Ukalkulisani PDV		DOBAVLJAČ		ROBA u maloprodaji		N A B A V K A
D	P	D	P	D	P	
	2) 1.735,53		18.150 (1)	1) 21.780	10.000 (2)	}
10.000 + 3.780	3.780(1)					
21.780						
ULAZNI PDV		RAZLIKA U CIJENI u maloprodaji		NVRR		}
D	P	D	P	D	P	
1) 2.850		2) 1.377,41	1) 3.000	2) 6.887,06		
		10.000 * 3.000		10.000-1.735,53-1.377,41		
		21.780				

- Maloprodajni objekat je prodao robu u vrijednosti od 10.000€.

I knjigovodstveni stav-po PV

IZLAZNI PDV		Prihod od prodaje		KUPCI	
D	P	D	P	D	P
	1.735 (1)		8.265(1)	1) 10.000	
	17,35%*10.000		10.000-1.735		

52 - TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

- predstavljaju novčani izraz angažovanja i trošenja radne snage zaposlene u preduzeću.

- MRS 19-Primanja zaposlenih**
 - Pojam primanja zaposlenih uređen je zakonskim i drugim propisima, ugovorom zaključenim između zaposlenog i poslodavca ...
- NAPOMENA!**
 - Prilikom sastavljanja finansijskih iskaza za 2017.god., treba da se izvrši obračun zarada i naknada zarada koji se odnose na 2017.godinu, nezavisno od toga da li je izvršena isplata do kraja obračunskog perioda, odnosno nezavisno od toga kada će biti izvršena isplata! (načelo uzročnosti)

ŠTA SAČINJAVA TROŠAK LIČNIH ZARADA I NAKNADA ZARADA?

52- TROŠAK LIČNIH ZARADA I NAKNADA ZARADA

52 - TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

- 520 - Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)
- 521 - Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca
- 522 - Troškovi naknada po ugovoru o djelu
- 523 - Troškovi naknada po autorskim ugovorima
- 524 - Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima
- 525 - Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora
- 526 - Troškovi naknada članovima upravnog i nadzornog odbora
- 529 - Ostali lični rashodi i naknade

NA OSNOVU ČEGA SE VRŠI OBRAČUN TROŠKOVA LIČNIH ZARADA I NAKNADA ZARADA?

- **Kriterijumi** (*ostvareni učinak, kvalitet posla, složenost posla, stepen stručnosti*),
- **Pravilima i mjerilima** koji su definisani opštim ili posebnim kolektivnim Ugovorom ili na osnovu
- usvojenog **pravilnika o lični zaradama i naknadama zarada...**
- **NAPOMENA:**
 - Na utvrđene iznose BZ obračunavaju se obavezni porezi i doprinosi na zarade i naknade zarada:
 - Porezi i doprinosi iz ličnih primanja zaposlenih
 - Doprinosi koji padaju na teret poslodavca
- **ZAKLJUČAK**
 - **BRUTO ZARADA** obuhvata:
 - NETO ZARADU
 - POREZ NA DOHODAH FIZIČKIH LICA:
 - DOPRINOSI ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE, i ostalo.....

VEOMA BITNA PITANJA?

- **Minimalna zarada:**
 - Nova minimalna zarada na polugodišnjem nivou iznosi 222,00 EUR
 - Do bruto iznosa zarade porez je **9%**; preko iznosa od minimalne npr.bruto zarade je još dodatna stopa od **2%** (odnosno **11%**)
- **Obračun zarade**
 - *Dato na narednim slajdovima*
- **Knjigovodstveno evidentiranje**
 - *Dato na narednim slajdovima*

www.ekapija.com

NA KOJI NAČIN SE VRŠI OBRAČUN BRUTO ZARADE?

- UKOLIKO JE PUNO RADNO VRIJEME (176h)

ZARADA = startni dio zarade + koeficijent složenosti uvećan za minuli rad
*** obračunska vrijednost koeficijenta**

- UKOLIKO NIJE PUNO RADNO VRIJEME (176h)

*(startni dio zarade + koeficijent složenosti uvećan za minuli rad * obračunska vrijednost koeficijenta) * broj radnih sati*

176

POJAŠNJENJE ELEMENATA ZA OBRAČUN BRUTO ZARADA!

- **Obračunska vrijednost koeficijenta** složenosti utvrđena je u mjesečnom bruto iznosu od najmanje 90€.
- **Startni dio zarade u bruto iznosu**, koji čini topli obrok i 1/12 regresa za korišćenje godišnjeg odmora, za period:
 - 1) od 1. januara do 30. juna 2011. godine iznosi najmanje 55% obračunske vrijednosti koeficijenta, tj (49,5€),
 - 2) od 1. jula do 31. decembra 2011. godine iznosi najmanje 60% obračunske vrijednosti koeficijenta, tj.(54,0€),
 - 3) od 1. januara do 30. juna 2012. godine iznosi najmanje 65% obračunske vrijednosti koeficijenta tj. (58,5€),
 - 4) od 1. jula do 31. decembra 2012. godine iznosi najmanje 70% obračunske vrijednosti koeficijenta tj. (63,0€).
 - **od 1. januara 2013. god. do daljnjeg se iznosi najmanje 70% obračunske vrijednosti koeficijenta (63,0€)**

POREZI I DOPRINOSI (NA TERET ZAPOSLENOG I POSLODAVCA)

Stopa poreza	9% (do plate kkoje je 766 eura bruto. Na plate preko 766 eura bruto, stopa poreza se povećava za 2%, odnosno iznosi 11%.)
Doprinos PIO Zaposleni	15%
Doprinos Zdravstvo Zap.	8.50%
Doprinos ZZZ Zaposleni	0.50%
Doprinos PIO Poslodavac	5.50%
Doprinos Zdravstvo Posl.	2.3%
Doprinos za osiguranje od nez. Poslodavac	0.50%
Doprinos za SSS	0.20% (poslodavac plaća ukoliko je član sindikata)
Doprinos za Privrednu komoru	0,27% (Poslodavac je obavezan da plaća doprinos Privrednoj komori Crne Gore. Poslodavac koji ima do 5 zaposlenih dužan je da plati naknadu od 50€ godišnje. Ukoliko poslodavac ima više od 5 zaposlenih doprinos za PKCG iznosi 0,27% od bruto zarade za svakog zaposlenog).
Doprinos za Fond rada	0,2%
Doprinos za rehabilit. Inv.lica (zavisi od broja zaposlenih u pravnom licu)	Zavisno od broja zaposlenih...(Prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom (Sl list 39/11 i 055/16 od 17.08.2016)
	Prirrez na porez (Prirrez na porez u svim opštinama iznosi 13%, osim za Podgoricu i Cetinje (15%) i Budvu (10%). Osnovica za oporezivanje je iznos poreza. Ako je neko zaposlen kod poslodavca čije je mjesto rada u Mojkovcu, a sjedište u Podgorici, a zaposleni ima prebivalište u Podgorici, prirrez porezu na dohodak ovog zaposlenog se obračunava.

OBRAČUN ZARADA -PRIMJER-

Nikola Nikolić, JMB 040595XXXXXX je zaposlen u privrednom društvu "X" DOO iz Podgorice (PIB: 0212XXXX5) u kojem je stekao 29 godina i 24 dana radnog staža. Posao obavlja u poslovnoj jedinici u Mojkovcu. Aktom o sistematizaciji ima koeficijent složenosti 6,5. Ovlašćeno lice u pravnom licu je Ivan Ivanović, JMB 2002965XXXX8. Obračunska vrijednost koeficijenta iznosi 180. Preduzeće je član sindikalne organizacije i ima 11 zaposlenih. Zaposleni je imao 176 časova rada u mjesecu martu 2018. godine. Uzeti u obzir podatak da je 31.03.2018. obračunata i isplaćena zarada za mjesec mart 2018. godine

OBRAČUN ZARADA -RJEŠENJE-

Prema uputstvu za obračun bruto zarada objavljen u Sl.listu br. 5/11 koji je i dalje na snazi startni dio iznosi 70% obračunske vrijednosti koeficijenta.

Prema tome, startni dio u ovom primjeru iznosi:

$$\text{Startni dio} = 70\% \cdot \text{obračunska vrijednost koeficijenta} = 70\% \cdot 180 = 126\text{€}$$

Član 22 Opšteg kolektivnog ugovora objavljenog u Službenom listu br. 14/14 od 22.03.2014. godine propisuje da se zarada zaposlenog za svaku započetu godinu radnog staža uvećava na sledeći način:

- do 10 godina 0,5 %
- od 10-20 godina 0,75 %
- preko 20 godina 1,00 %.

OBRAČUN ZARADA -RJEŠENJE..NASTAVAK-

U ovom primjeru zarada se uvećava za 22,5%.

0-10 god=0,5*10=5%

10-20god=0.75*10=7.5%

20-30god=1%*10god=10%

22,5%

Koeficijent uvećanja prema tome iznosi: $1+(22,50)/100 = 1+0,225 = 1,225$

$$\text{Zarada} = \frac{(\text{Startni dio zarade} + \text{Koeficijent složenosti uvećan za minuli rad} \times \text{Obračunska vrijednost koeficijenta}) \times \text{Broj radnih sati}}{176}$$

Na osnovu prethodnog možemo izračunati bruto zaradu:

Bruto zarada= $126 + (6,5 * 1,225 * 180) = 126 + 1433,25 = 1559,25\text{€}$

Bruto zarada **1559, 25€** se sastoji iz **2 dijela**:

- bruto zarada do 765€ koja se oporezuje po stopi od 9%,
- i bruto zarada preko 765 (u ovom slučaju iznos od 794,25€) koja se oporezuje po stopi od 11%.

OBRAČUN ZARADA -PRIMJER-

Doprinosi na teret zaposlenog	Stopa	Osnovica za oporezivanje	Iznos
PIO	15%	1.559,25	233,89
Zdravstvo	8,50%	1.559,25	132,54
Nezaposlenost	0,50%	1.559,25	7,80
		Ukupno	374,23

	Stopa	Osnovica za oporezivanje	Iznos I	Stopa	Osnovica za oporezivanje	Iznos II	Ukupno
Porez	9%	765	68,85	11%	794,25	87,37	68,85+87,37=156,22€

Porezi i doprinosi na teret zaposlenog u ovom primjeru iznose **530,45€** (156,22+ 374,23)

Porez i doprinosi na teret poslodavca	Stopa	Osnovica za oporezivanje u €	Iznos u €
PIO	5,50%	1.559,25	85,76
Zdravstvo	4,30%	1.559,25	67,05
Nezaposlenost	0,50%	1.559,25	7,80
Fond rada	0,20%	1.559,25	3,12
Sindikata	0,20%	1.559,25	3,12
Privredna komora*	0,27%	1.559,25	4,21
Prerez na porez**	1,3%	156,22	20,31
Poseban doprinos za zapos.lica sa invaliditetom***	5%	765,00	38,25
		Ukupno	229,62

OBRAČUN ZARADA -RJEŠENJE..NASTAVAK-

Neto zarada= Bruto zarada- (Porez + doprinosi na teret zaposlenog)

Neto zarada= 1.559,25- 530,45= **1.028,80€**

BITNO!!!

- *Na kraju svakog mjeseca vrši se obračun zarada i tako obračunate zarade se knjiže kao trošak tekućeg mjeseca!*
 - *Za preduzeće obračunate bruto zarade imaju karakter **KRATKOROČNIH OBAVEZA** prema:*
 - *Zaposlenima (za visinu utvrdene neto zarade i naknade..);*
 - *Odgovarajućih društvenim (državnim) organima..*
 - **Zaključak:**
- Prema Standardu, primanja zaposlenih se priznaju u iznosu u kom su obračunata:
- a) *kao obaveze i*
 - b) *kao rashod..osim ako...*

KNJIGOVODSTVENO EVIDENTIRANJE

I KNJIGOVODSTVENI STAV:

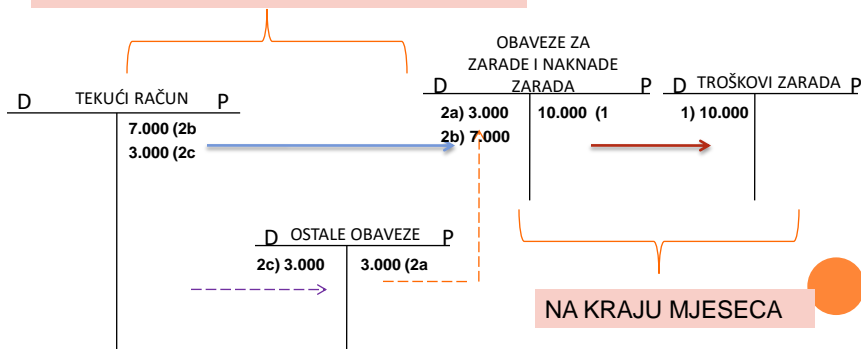
1) Obračunate su bruto zarade za mjesec novembar 2010.godine na iznos od 10.000€ (porezi su 4.000€ i doprinosi 1.500€)

2) Izvršiti isplatu ako se na administrativne zabrane odnosi 3.000€

NAPOMENA!

BRUTO PLATA=NETO PLATA+POREZI I DOPRINOSI

NA POČETKU NAREDNOG MJESECA

I KORAK: ANALITIČKA EVIDENCIJA OBRAČUN ZARADA

- Izvršiti knjizenje...

VAŠ ZADATAK!
PROKNJIŽITI II KNJIGOVODSTVENI STAV-ISPLATA
ZARADA I NAKNADA ZARADA....

○ ?

PITANJA?

